

Pools eurorealisme, een voorsmaakje

Citation for published version (APA):

Chamon, M. (2021). Pools eurorealisme, een voorsmaakje. *De Standaard*.

Document status and date:

Published: 23/07/2021

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.umlib.nl/taverne-license

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

repository@maastrichtuniversity.nl

providing details and we will investigate your claim.

Een bescheiden protestactie in de buurt van de olympische ringen. © Kazuhiro Nogi/afp

havens en door veiligheidsbarrières en coronabubbel breken om aan buitenlandse atleten handtekeningen en selfies te vragen. En bij een heleboel anderen heerst gelatenheid: Japan heeft al veel meegemaakt, dit waait ook wel weer over. De publieke opinie is, zoals vrijwel altijd en overal, verdeeld.

Inmiddels hoor ik buitenlandse journalisten ter plekke klagen dat de Japanners hen zien als indringers die het virus binnenbrengen. Ze hoeven het niet zo persoonlijk te nemen. In provincies die lang gevrijwaard bleven van coronabesmettingen

werden ook mede-Japanners, die bijvoorbeeld vanuit het verre Tokio hun bejaarde ouders wilden bezoeken, nog niet met pek en veren de stad uitgejaagd.

Hoe dan ook, eindelijk is het zover. Ze gaan van start, de Orinpikku. En de spanning is te snijden.

Luk Van Haute schrijft al ruim 30 jaar over Japan. Ditmaal richt hij zijn blik op de 'Orinpikku' in Tokio en plaatst hij het sportieve plaatje in een breder perspectief.

oorlog bedacht als bescherming voor mensen die in hun eigen, vaak communistische, land vervolging vreesden voor wat ze waren, dachten of deden. Aan die criteria voldoen de meeste landverhuizers niet. Asielzoekers zijn ze dus niet, maar ze zijn wel verplicht zich als dusdanig voor te doen om in aanmerking te komen voor een verblijfsvergunning. Meestal vallen ze door de mand en moeten ze België verlaten.

Schurken tegenhouden

Dura lex, sed lex zegt staatssecretaris Sammy Mahdi (CD&V), net zoals al zijn voorgangers. Die harde, maar onrechtvaardige wet moet weg. Ze is het gevolg van de migratiestop, die in 1974 is afgekondigd. De legale migratiekanalen die open bleven, zijn die van de asielprocedure, gezinshereniging en studieredenen. Die regeling is niet meer van deze tijd. Ook andere criteria dan die van de asielprocedure moeten worden erkend.

Er moet een einde komen aan de

'illegaliteit' voor mensen, van wie de enige misdaad is dat ze een fatsoenlijk leven voor zichzelf en hun gezin zoeken en een mooie toekomst voor hun kinderen. Dat moet op Europees niveau geregeld worden. Als men werkelijk de verdrinkingsdood van duizenden migranten wil vermijden en komaf wil maken met de criminele activiteiten van mensensmokkelaars, dan is de bescherming van de buitengrenzen niet het juiste antwoord.

Zijn ongewapende, uitgeputte, haveloze 'gelukzoekers' werkelijk een bedreiging? Normale reizen met normale vervoermiddelen moeten mogelijk worden. Er blijven genoeg middelen over om controle uit te oefenen (zoals visa verlenen) om schurken en boeven tegen te houden.

Ja, ik weet het. Voor dit voorstel bestaat geen draagvlak. Maar is het niet de plicht van politici om het goede te doen en uit te leggen wat dat goede is? Het is zoals Bart De Wever (N-VA) zei: wat vandaag nog een droombeeld is, kan morgen al realiteit zijn.

Pools eurorealisme, een voorsmaakje?

EUROPESE UNIE Polen is niet van plan zich te schikken naar Europese regels over de rechtsstaat. Dat kan Marine Le Pen en co. inspireren, denkt Merijn Chamon.

Vorige week bereikte de krachtmeting tussen Brussel en Warschau over de rechtsstaat een voorlopig hoogtepunt. Voor elke waarnemer is het duidelijk dat Polen de Europese spelregels schendt en zichzelf buitenspel zet. De Poolse regering zelf spreekt van 'eurorealisme'.

Al sinds 2015 ontmantelt de Poolse regering, geleid door de conservatief-rechtse partij PiS, de rechtsstaat. Ze vervangt onafhankelijke rechters door partijgetrouwen en geeft de uitvoerende macht controle over de rechterlijke macht. Het Hof van Justitie van de EU en het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (geen EU-instelling) hebben Polen daarvoor al op de vingers getikt, want zowel onder het Unierecht als onder het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) is het land verplicht om belanghebbenden toegang te geven tot een onafhankelijke rechter om hun rechten tegen de overheid te kunnen afdwingen.

Te 'kritische' rechters

Het Poolse Grondwettelijk Hof, dat niet meer onafhankelijk is, boog zich vorige week over twee zaken. De eerste zaak ging over de tuchtkamer voor kritische rechters die het land heeft ingesteld. Die tuchtkamer is omstreden, omdat ze rechters van het Hoogerechtshof kan disciplineren vanwege de inhoud van hun arresten, en niet alleen voor beroepsfouten. Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens oordeelde gisteren dat die tuchtkamer in strijd is met het EVRM. Het risico voor de EU en haar burgers is duidelijk: welke rechter zal nog tegen de Poolse regering oordelen om, bijvoorbeeld, de EU-rechten van een Belg in Polen te vrijwaren, wanneer zij daarvoor gedisciplineerd kan worden?

De Europese Commissie, die de rechtsstaat in Polen ziet afglijden (*DS 22 juli*), heeft vorig jaar een procedure gestart tegen Polen voor het EU-Hof. In april 2020 eiste het Hof dat de tuchtkamer haar werking voorlopig zou staken. In zijn eindoordeel vorige week bevestigde het Hof dat Polen met zijn tuchtkamer het Unierecht schendt. Intussen had de tuchtkamer zelf aan het Poolse Grondwettelijk Hof gevraagd of het stakingsbevel uit april 2020 strijdig was met de Poolse grondwet. Vorige week bevestigde het Poolse Grondwettelijk Hof dat dat het geval is, en dat het bevel van het EU-Hof dus niet toegepast mag worden.

In de tweede zaak had de Poolse regering het Poolse Grondwettelijk Hof gevraagd of Unierecht daadwerkelijk voorrang heeft op de Poolse wet. Die vraag stellen is op zich een provocatie, aangezien het EU-Hof in 1964, veertig jaar voor Polen vrijwillig toetrad tot de EU, expliciet verduidelijkt dat Unierecht voorrang moet hebben op nationaal recht. Zo niet, kan van een uniform Europees recht geen sprake meer zijn. Het arrest in deze zaak wordt volgende maand verwacht. Wellicht zal het Poolse Grondwettelijk Hof de voorrang van het Unierecht niet aanvaarden.

De positie van Polen is onhoudbaar: als elke lidstaat arresten van het

EU-Hof naast zich neerlegt door zich te beroepen op de eigen grondwet, wordt de EU en alles wat ze mogelijk maakt ontmanteld: geen interne markt meer, geen Schengenzone zonder grenscontroles, geen erkenning van vonnissen of overleveringen van verdachten. Commentatoren spreken dan ook van een Polexit (*DS 16 juli*). De Poolse premier Mateusz Morawiecki zelf stelt dat van een exit geen sprake is en dat de Poolse regering louter een 'eurorealistische' koers volgt.

Politieke kwakzalvers

De Poolse invulling is opmerkelijk, maar 'eurorealisme' is ook het ordewoord van de grootste Belgische partij, die in het Europees Parlement bovendien in dezelfde fractie zit als PiS. Zou de N-VA dan niet expliciet afstand moeten nemen van PiS, net zoals ze in 2014 van moslims verwachtte om expliciet afstand te nemen van IS? Het

Premier Mateusz Morawiecki. © belga

Marine Le Pen, Viktor Orban en partijen als het Poolse PiS willen de EU hervormen: dat klinkt realistischer en sympathieker dan 'afschaffen'

zou in ieder geval helpen om te weten wat er schuilt achter het verraderlijke etiket. Niet zelden zijn het politieke kwakzalvers die het eurorealisme prediken. Ook de Britse conservatieven betitelden hun positie vis-à-vis de EU als realistisch.

Twee weken geleden smeadden Marine Le Pen, Matteo Salvini, Viktor Orban en partijen als PiS, de Oostenrijkse Vrijheidspartij en Vlaams Belang een alliantie met als doelstelling de EU te hervormen. Hervormen klinkt realistischer en sympathieker dan afschaffen (*DS 2 juli*). Dat laatste was vooral een les voor Le Pen. Zij doet volgend jaar opnieuw een gooi naar het Franse presidentschap en zal niet meer pleiten voor een uitrede uit de euro, zoals ze in 2017 wel nog deed. Uitrede klinkt te radicaal, het is beter om zichzelf voor te stellen als 'realist' en te pleiten voor een 'hervorming', met hetzelfde resultaat. De Polen tonen hoe het moet.

Merijn Chamon
Assistant Professor
EU Law (Maastricht
University).